

Vipavska.

*Divja burja, solnce žgoče,
vinski grički, zgodnji ptički
in nad vsemi skalni Nanos,
kakor skrbni oče.*

*Le poglejte vinske gričke!
Cerkvice na njih so v krogu.
Bele cerkvice — ovčice
čuva Mati v Logu.*

*Kaj zato če burja tuli
in če močne hraste trese!
Nas Vipavcev iz doline
burja ne odnese!*

*To vipavska je dolina
zemski raj in cvetno morje,
sadni vrt, ki ga spomladi
bela vila orje.*

*To dolino ogradili
so očaki tisočletni:
stari Nanos, sivi Čaven,
Javornik priletni.*

*Tu ostanemo, kjer zrastli
smo v viharju in vročini,
dokler Bog nas ne pokliče
k lepši domovini!*

Pomenki.

Šola.

Prva šola, ki pusti najglobokejši vtis v otroku, je domača družina in prva ter najboljša učiteljica je in ostane otroku — mati. Le redki so slučaji, kjer bi bila vez med detetom in materjo rahla. Zato je mati prva neprisiljena naravna učiteljica in vzgojiteljica otrok.

Pa pridejo leta, ko otrok doraste in prestopi drugi prag v drugo družino t. j. v šolo. Otrok pričakuje, da bo našel v šoli drugi dom, da mu bo

Prvič v šolo.

učitelj dobrotni oče in učiteljica ljubeča mati. Gorje, če je otrok v svojem pričakovanju varan! Upal je, da pride v domačo širšo družino, pa je prišel v — urad. Opazuje, kako učitelj prihaja, sede za mizo, vzame iz žepa uro in kot čmeren vojaški podčastnik govori vpije in pazi, da bi pač ne stopil med učence, češ, potem trpi moje dostojanstvo. Otrok je upal, da bo našel v učitelju očeta, pa je spoznal, da je le nekak uradnik. Nobene vezi ni med učiteljem in učenci razven palice in vpitja. Otrok se samobsebi umevno boji v šolo, ker gleda v njej le kasarno in urad.

Otrok je sanjal o pravljicah, v svoji domišljiji je gledal bajni svet in učitelj naj bi mu ga odprl in razkazal. Ko pa je stopil v šolo je začuden obsedel. Med njim in med učiteljem ni bilo nobene socialne zveze. Ko je učitelj »razlagal«, je donel njegov glas kot gramofon, njegove besede so bile strune brez resonance, njegov pouk je bila šolska tabla z molččimi črkami. Tudi tedaj, ko je učitelj pripovedoval pravljico, je bil le učitelj brez doživlja, podoben trobentaču, ki trobi iz ust

v ušesa — srčna telefona med njim in učenci sta pa pretrgana.

Vse drugače se pa počuti otrok v šoli, ako diha v njegovo dušo blaga skrb in ljubezen učiteljeva. Zdi se mu, kot bi bil doma, samo še vse lepša, prijaznejša mu je šolska soba. Še v poznih letih se z veseljem spominja svojih učiteljev in globoko spoštovanje do njih mu tli v srcu, ko jih že ni več med živimi.

Zgodovina šole.

Bili so časi, ko priprosti ljudje niso znali ne pisati, ne brati. Oče si je mislil takole: Če sem jaz izhajal brez čačk, bo tudi pob. Glavno je, da zna fant prijeti za kramp in dekcle za kuhalnico. Zadostuje, če zna šteti do sto.« Glavno izobrazbo je v teh časih dobival doraščajoči sin v hlevu pri volih in na polju pri oranju. Edina njegova učiteljica je bila stara mati pri kolo-vratu ali za ognjiščem, kjer mu je večer za večerom ponavljala storije o »raubarjih in strahovih«. Petja se je učil zvečer na vasi, kjer so jo urezali

fantje kar »po čez«. Hodil je v cerkev, na romanja, k procesijam — sicer pa ni čutil potrebe po širši izobrazbi. Čitanje je imel za umetnost, katero naj znajo le »ta učeni« in duhovniki, ki se razumejo na »črne bukve«. Tako je bilo pred stoletjem.

Pa je prišlo povelje »od zgoraj«, da mora vsak otrok s sedmim letom v šolo. Ker je prišel ta ukaz »od zgoraj«, ni našel odmeva spodaj. Ljudem ni šlo v glavo, čemu bi fant trgal hlače po šoli. Kadar pa otrok ni prišel v šolo, se je prikazal doma žandar in oča je moral plačati, ali pa presedeti nekaj ur. Umevno, da so ljudje jezno gledali na šole in otroci neradi hodili v razred. Nobene vezi ni bilo takrat med šolo in starši. Če je le mogel, pa se je oče zlagal, samo da je sin ostal doma, ali pa da ga je predčasno izvlekel iz šole, čeprav se je doma potepal. Tako je že ustanovitev šole od-tujila vzgojevalnico od družine. Starši so čutili šolsko dolžnost kot prisilni tuji jarem, kregali so se in nergali in neredkokrat je pridrvel očanec ali mati z metlo nad učitelja ter plačal kazen radi razžaljenja časti ali motenja

miru. Polagoma so se pa starši privadili, kot se človek privadi vsaki težavi. Zlasti, ko so videli v šoli duhovnika in skušali pri vojakih, da je dobro, če pozna fant »buštabe in rajtengo«, so — čeprav neradi — vendar pošiljali deco v šolo. Ta nevoljna toleranca je trajala do zadnjih let.

Novější čas je prinesel čudno spremembo. Ljudske šole, ki so bile doslej vsaj nekaj ljudske — so postale uradne, državne ustanove, izročene na milost dnevnih politiki in starši so odri-njeni daleč proč od sodelovanja,

čeprav jih sami plačujejo in vzdržujejo. Učitelji so postali uradniki, ki morajo z otročiči govoriti v »uradnem« jeziku, čeprav otroci tega jezika ne razumejo. Iz vzgojevalnic smo dobili potujčevalnice in jeza ter odpor proti taki nenaravni šoli raste dan za dnem v grozno škodo izobrazbi in vzgoji.

Na potu v šolo.

Pomen šole.

Dokler je otrok v domači hiši, je v varnem gnezdecu. Mati mu prepeva uspavanke, poje mu pesmice, mu podaja prve besede in veže prve stavke. V domači družini so otroci navezani drug na drugega; vedo, da so »naši«, da je to »naša« mama in »naša« Micka. Ko pa odrastejo, zletijo iz gnezda kot ptiči - razpeljančki. Domača hiša jim postane premajhna, želijo si večje družbe na vasi in z vso silo jih vabi cesta. Ta želja po družbi ima svoje dobre in slabe strani.

Mislimo si otroka po hribih. Na družbo ni navajen. Kadar zagleda tuje ljudi, se splaši in teče, ko pa doraste, zagrabi kamen v roko in ga zabrusi za tujcem. Sam samcat raste kot štor v gozdu in z njim rastejo najrazličnejši izrodki samopašnosti, sovražstva, zvižgače, trme itd. Koliko nevarnosti preti takim otrokom! Zato je prav, da pridejo otroci v dotiko z drugimi, da se jim obrusijo one čudne posebnosti in se nauče drug drugega spoznavati in prenašati.

Na drugi strani ima pa prevelika družabnost lahko zelo kvarne posledice. Otroci se pode celi dan po cestah, le opoldne pridrve k skledi, pa spet

oddrve kot klativitezi proč. Cesta je skvarila že veliko otrok, ker ni mogoče, da bi jih starši privezali in letali za njimi.

Nastane vprašanje, kaj naj počnemo s takimi otroci v teh letih? Pametni ljudje so izprevideli, da je velikega pomena za otroke — šola, kjer se zbero skupaj, se nauče medsebojnega obnašanja in se prepereči njih brezdelno potepanje. To je prvi veliki pomen šole. V šolski sobi se spoznajo vsakovrstni otroci: tu se uče revni in bogati, nadarjeni in zaostali — v šoli so vsi enaki. Ne sme vsak delati po svoji glavi: vsi so navezani na red. Medsebojno se spoznajo in sprijaznijo in to šolsko prijateljstvo traja neredkokrat celo življenje.

Poleg tega važnega socialnega pomena ima šola kajpada tudi namen, da otroke uči. Jasno je kot beli dan, da dandanes brez čitanja in računstva ne moreš po svetu. Le stopi na vlak, pelji se v mesto! Vsak capin te lahko goljufa. Ne živimo več v onih primitivnih razmerah, ko so ljudje zaupali ljudem in storili, kar je bilo rečeno. V naših dneh je treba samostojnih ljudi, ki znajo ne le čitati, temveč z lastno glavo tudi misliti. Velik greh bi imeli starši, ko bi poslali otroka v svet brez osnovne izobrazbe.

Ker je šola torej velikega življenjskega pomena za otroka, je dolžnost staršev, da podpirajo domače rodne učitelje, ki čutijo za mladino in žrtvujejo vse svoje delo zanjo. Le takrat, kadar bodo starši in učitelji v medsebojnem sporazumu vzgajali otroke, bo uspeh šole zadovoljiv.

Učitelji.

Med največje dobrotnike našega naroda, kakor tudi človeške družbe sploh, moramo prištevati učitelje. Ti prvi so sejalcji, ki mečejo seme naukov med sveže brazde mladinskih src. Poglej na mladino v vasi, pa boš spoznal

njih učitelja! Blagor učitelju, ki ga ni kruhoborstvo privedlo do učiteljskega stanu. Srečen je narod, ki ima za učitelje može, ki jim ne gre le za nadzornikovo pohvalo in za priznanje »teh višjih«, temveč vrše svojo težko službo v zavesti, da jih je postavil za varuhe otrokom Bog in da bo njihove uspehe žel narod, iz katerega so zrastli.

Je ni idealnejše službe, kot je služba učitelja na deželi. Oče je vsem otrokom. Zanje živi, z njimi se igra, poje, pripoveduje jim povesti in kot angel pred paradížem čuva njih srca. Takemu učitelju ni treba palice; že sam pogled je dovolj.

Je pa tudi ni nesrečnejše osebe na svetu, kot je učitelj, ki je stopil v učiteljski stan brez poklica, vsled sile, denarne zadrege itd. Ogromna skala, mrzla in težka je, ki teži duhomorno nad mladimi srci in mori njihovo rast in procvit.

Tak prisiljen učitelj postane uradnik! Ne še vse kaj hujšega! Uradnikom izročja ljudstvo paragrafe, papir, denar, recimo zemljo — a učitelju prepušča — žive otroke. Če davkar napačno predpiše davke, bo napako

Prvo pisemce.

popravit, če sodnik napačno obsodi, bo njegovo sodbo višja inštanca preklcala, če financar goljufa, škodo lahko povrne: a če učitelj spridi otroka, kdo bo otroka poboljšal, kdo bo staršem povrnil škodo, ki se popraviti ne da?

Učitelj brez poklica je nestalen v značaju. Gre mu le za plačo in kaj rad sili državi pod noge. Mesto da bi vzgajal z zgledom junake, kviri s pohujšanjem mladino in ustvarja iz nje slabiče.

Ni dovolj, da učitelj nekaj zna, treba je, da to znanje prenese na druge. Učenjaštvo pri otrocih ne zaleže; tem je treba predvsem ogreti srce in jih disciplinirati brez palice in zapora. Samo umstvena izobrazba je bergla, na katero se obešajo le oni, ki nimajo naravne sposobnosti. Otroke vlečejo zgledi in nazorni nauk. Nihče ne bo učil mornarja plavati po suhem: v vodo ga bo peljal in mu pokazal, kako naj plava.

Zato ni dovolj, da učitelji učence uči: Besede mičejo, zgledi pa vlečejo. Današnje šole veliko uče, a malo vzgoje. Iz otroka hočejo napraviti veliko omaro na dveh nogah in v to omaro mečejo zaprašene knjige — življenja pa ni v njej! Učitelj pa mora učence vzgajati za življenje. On gradi most, po katerem bodo učenci prišli v realno življenje, kjer ne bo odločevalo vprašanje, znaš-li pisati, temveč: znaš-li živeti. Gorje narodu, v katerem so uvedli v šole le znanost! Te šole postanejo fabrike za »učene« lumpe. V njih se uče otroci za želodec, ne pa za življenje.

Koliko preprirov in zablod bi preprečili lahko učitelji, ko bi vzgajali otroke z zgledom! Pač res, da mladina rada poje, kakor jo nauče, a tudi rada živi, kakor jo navadijo. Dober bo edinole oni učitelj, ki bo znal učiti otroke ne le s svojimi besedami, temveč tudi s svojim zglednim življenjem.

Šolske reforme.

Nobena stvar na svetu ni popolna, tudi šola ne. V novejšem času so prišli ljudje, ki skušajo vse, kar so stoletja zidala — razrušiti. Spravili so se tudi nad šolo. Kot razboriti otroci so se lotili »reform« ter podrli, kar je tok časa in izkustvo znanstvenikov sezidalo. Razbili so šolo na kosce in sedaj čakajo, da se bo iz te neurejene mase razvil lepši, idealnejši tip prosvitljenih ljudi. Napravili so smešen poizkus, pri katerem so prepovedali sodelovanje najosnovnejšim družabnim činiteljem: družini, narodu in cerkvi.

Ognusiti hočejo otroku one bisere, ki mu jih je dala kot najlepšo dedščino — družina. Podrli so otroški svet, v katerem je sijala svetla podoba matere nad zibelko, očetove besede, starčka, ki se je zamislil v svoja mlada leta. V tem otroškem svetu še ni bilo politike, neznana mu je bila borba za denar, otrok je poznal le ljubav in na njegovih potih so rastle rože človekoljubja in svetilo solnce otroške vere. Mesto solnca so vrgli na te rože mraz materijalizma in slavo politike. Podirajo z odloki otrokom paradiz, pahnili so jih iz raja mladostnih sanj in nasilno hočejo v njih potrgati one trdne naravne vezi, ki so vezale otroke na družino, na materin jezik in na Boga.

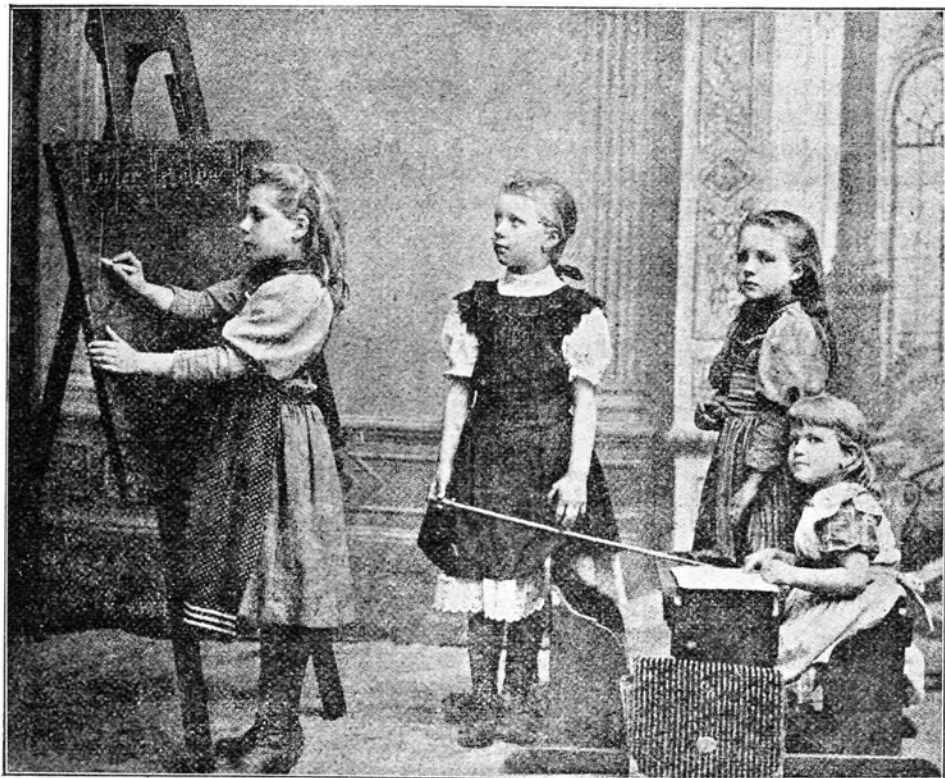
Te reforme so podobne odloku Herodovem, s katerim je ukazal pomoriti betlehemske otročiče.

Čemu te reforme? — Iz vzgojnega stališča gotovo ne. Čemu se vzgaja otrok?

Zato, da bo dober član svojega stanu, ki si ga izbere; zato, da bo vreden član družbe, v kateri živi. V ta namen ga je treba usposobiti. Tega pa ne dosežejo nasilne reforme, v katerih se božansko povečuje in nepresta-

no opeva patriotizem, proslavlja tehnika, potvarja resnica! Predvsem mora skrbeti šola zato, da v otrocih umiri one egoistične nagone, potem jih bo šele storila zmožne za družbo. Otrok se vzgaja nadalje za Boga. Koliko moči, tolažbo, navdušenja, ljubezni in nesebičnosti dobiva otrok v veri! Zato bi izvršil zločin oni, ki bi otrokom podiral vero in jim s svojim življenjem vzbujal sum in domnevo, da učitelj drugače živi, kot uči.

Take reforme so sicer reforme, a ne dobre, temveč slabe in pogubne za družbo. S takimi poizkusi se vzgajajo revolucionarji, ne pa državljani.

V domači šoli.

Pustite male k Meni!

Veliko atentatov je bilo izvršenih tekom stoletij, a najhujšega pripravljala moderni svet, ko hoče vzeti otrokom Boga in odstraniti križ in duhovnika iz šole. Zahtevajo, naj se uvede takozvana lajiška šola — brez veronauka. Do sedaj je bila podlaga naši šoli krščanska vera, od sedaj naj bi zašlo v šolo paganstvo. Otrokom naj trobijo učitelji, da ni Boga, da torej nimajo nobene odgovornosti napram Njemu in da posmrtnega življenja sploh ni. Ta proces razkristjanjevanja šol se vrši počasi. Predvsem hoče država sama nadzorovati verouk, ker si ga za enkrat še ne upa odpraviti. Še več hočejo! Verouk naj se sicer poučuje, tako pravijo — a otroke ne sme nihče siliti, da bi ga obiskovali. Če se staršem zljubi, naj otroka pošljejo, če se pa slučajno sprejo z duhovnikom, pa tudi lahko otroku prepovejo hoditi k veronauku. Na ta način je postal verouk nepotrebna cokilja, še

slabši kot neobvezni predmet. Prišli smo že tako daleč, da je med vero in šolo le tanka nitka, ki se lahko svojevoljno pretrga.

— Kaj pravimo mi k temu početju? Odgovor je jasen: Nikdar ne bomo pustili, da bi vero metali iz šol!

Hočemo otrok, ki bodo znali živeti, hočemo dece, ki se bo znala ogibati hudega in delati dobro. Kaj pa je dobro in kaj je zlo? Kdo odločuje o tem? Človek? Smešno! Človek ukroji morallo po svoje. Eden je, ki je močni zakonodajec, vplivajoč na vest in ta je Bog. Če se torej Bog odstrani iz šole, se z njim odstrani poštenje. Otrok bo kmalu uvidel, da učitelj noče govoriti o Bogu, dasi otroška duša po Njem hrepeni. Spoznal bo, da je učitelj drugačnih misli kot starši. Dvojna odločitev bo tedaj mogoča: ali bo otrok zamrzel učitelja, ali se bo odtujil materi.

Ni dovolj, da samo starši doma uče otroke krščanskega nauka. Izkušnja uči, da čigar je polno srce, rada usta govore. Zgodilo se bo, da bo učitelj v šoli napadal in smešil to, kar je staršem in otrokom svetega. Eni bi zidali, on bi pa svojevoljno podiral.

Vsak pošten in trezen Slovenec bo brezpogojno zahteval nele, da se v šoli poučuje verouk, temveč, da je ta nauk obvezen in da ga nadzoruje Cerkev.

Načelo, da glede verouka odločujejo starši, je sicer na prvi pogled priključivo, a jako varljivo. Gotovo je, da brezverski starši otrok ne bodo pošiljali h krščanskemu nauku. Kaj pa katoliški rodiljii? Ali naj ti delajo, kakor jih muha prime? Dokler pripadajo starši določeni verski skupnosti, so dolžni preskrbeti otrokom vzgojo dotične veroizpovedi, kakor mora društvenik izpolnjevati društvena pravila, dokler je v organizaciji.

Naš narod je veren. S svoji veri smo vzgoieni in postala nam je del naše tradicije. Če vzameš našemu rodu vero, cerkve, običaje, si ga spremenil v tolpo, ki z našo narodno dušo nima sorodstva. Vse čustvovanje in prepričanje našega rodu hoče Boga in ne mara videti dni, ko bo podivjana in nemoralna mladina pliuvala na to, kar nam je svetega. Tako šolo hoče naš narod, drugi pa naj imajo svojo!

Mi vemo, da bodo naši otroci najbolje vzgoieni v oni šoli, v kateri poučuje najboljši učenik, ki naš proseče opominja: »Pustite male k Meni!«

I Nove steze.

Mi in drugi.

Spoznanje iz Boga, da smo hodili doslej po krivih potih, je prvi predpogoj, da moremo kreniti po novih stezah na edino pravo pot, ki vodi do prerojenja.

Toda tu nastane kaj važno vprašanje, kako stališče naj zavzamemo do onih, ki jim to spoznanje ni dano. Naš mladenič in naše dekcle srečata vsak hip sovrstnike in sovrstnice, ki ne čutijo nikakega hrepenenja po novem človeku, ampak se docela zadovoljujejo s prastarim — in se še celo prezirljivo posmehujejo našemu hrepenenju po jasnih vzorih.

Kakšno taktiko zavzemajo naši načelni nasprotniki v vprašanju svojih odnošajev do nas?

Ko se jim zdi, da so v premoči, — in kako bi ne bili, ko vozijo navzdol? — udrihajo neusmiljeno po nas — nobeno sredstvo jim v tem boju ni nemo-

ralno. Če se pa slutijo šibkejše, po številni moči in vsebini revnejše, se postavijo v velikodušno, menda krščansko kretnjo, češ: spoštujmo drug drugega prepričanje in skušajmo živeti v lepi medsebojni vzajemnosti.

Mi moramo odločno in dosledno odklanjati ta način ravnanja z onimi, ki niso v naših vrstah.

Mi mladi se ne borimo v prvi vrsti za politično ali gospodarsko ali kako drugo moč, ki more sebično človeštvo razdvajati, ampak borimo se predvsem za vzvišene duhovne vrednote, ki edine morejo obvladati razpaljene človeške strasti ter ustvariti predpogoje za boljše sožitje med poedincem in poedincem, med skupino in skupino. Torej mi težimo za ideali.

Če pa s to težnjo iskreno mislimo, mora biti tudi naš boj za ideale zares idealen. Zatorej nikakor ne moremo priznati »boja na nož« za naš boj, kajti z ognjem in mečem so se sicer že kdaj slučajno obranile ali ohranile vzvišene ideje, nikdar pa še ne ustvarile ali trajno uveljavile. »Kdor meč rabi, bo z mečem poginil«.

Toda ne le fizičnega nasilja, ampak tudi moralno nasilje moramo odločno zavračati v našem boju.

Naši mladeniči in naša dekleta se ne smejo v idejni borbi s sovrstniki izven naših organizacij nikdar posluževati laži, surovosti, hinavščine in zavijanj. Če naši idejni nasprotniki ne zaslužijo, da bi jim to ali ono odkritosrčno zaupali, molčimo in zopet previdno molčimo; le to, ne pa zviščnosti, zahteva Kristus od svojih, ko jim pravi, naj bodo »previdni ko kače«. Nadalje bi bilo gotovo proti našim načelom, ako bi skušali vse delovanje naših nasprotnikov prikazovati le v najgrši luči in če bi se pri tem spuščali v umazane osebne spletke ali celo v nizkotno opravljanje ter vseskoz nekrščansko obrekovanje. Priznajmo radi to in ono vrlino naših nasprotnikov in skušajmo jih v njej posnemati, kajti mi se moramo boriti vedno le za resnico in čednost.

Torej kako se vedite do sovrstnikov, ki mrzijo vaše vzore in ne marajo stopiti v vaše vrste? Tako kakor se mora plemenit bogatin vesti do ubogega siromaka. Če je revež bogatinu nevoščljiv in ga mrzi, ima žlahten bogatin vendar usmiljenje do njega in mu skuša pomagati; z usmiljeno ljubeznijo mu skuša odvzeti želo zavisti in sovraštva.

Enako se vedite vi bogatini na vzvišenih vzorih napram onim ubogim sovrstnikom, ki so na idealih ubogi, prav duhovni berači. Ponujajte jim z ljubeznijo od svojega umskega in srčnega bogastva, da jih pridobite. Ne sovraštva in preziranja, ampak sočutnega usmiljenja so potrebni.

Toda ali ni v tem velika nadutost, da se imamo mi borci za kraljestvo božje na zemlji za idejne bogatine, dočim smatramo naše nasprotnike za idejne berače? Bila bi to res nadutost, ako bi se borili za ideje, ki smo si jih sami ustvarili, mi prav tako omejeni ljudje kakor vsi drugi. Toda naše ideje so ideje, ki nam jih je izročila učlovečena Beseda božja, so torej ideje božje, ki jih želimo z božjo pomočjo uveljaviti. Torej od nas zahteva že sama hvaležnost do Sina božjega, da se imamo za bogatine, ko vendar zajemamo iz njegove idejne zakladnice, dočim moramo smatrati za velike reveže vse, ki zavračajo luč in moč od zgoraj.

Iz tega že sledi tudi, kaj naj sodimo o onem navidezno tako človekoljubnem geslu, ki pravi, naj spoštujemo drug drugega prepričanje. Ljudje, ki opirajo svoje prepričanje le na svoje zgolj naravno spoznanje, imajo kajpada dolžnost, da spoštujejo drug drugega prepričanje, kajti vsaka glava ima svojo pamet in vsak človeški um se more motiti v svojih sodbah. Tako moramo tudi mi spoštovati prepričanje celo najhujših nasprotnikov, dokler

se mnenja križajo v zgolj naravnih stvareh, v katerih nimamo nobenega višjega zagotovila, da smo mi na edino pravi poti.

Drugačna pa je vsa zadeva, ko gre za naše prepričanje, ki ga jemljemo iz nadnaravnih virov božjega razodetja. Kar nas vera uči, je gotovo resnica, in kar veri nasprotuje, je gotovo zmeta. Gotove zmote in gotovo zmotnega prepričanja pa ne moremo spoštovati. Torej krščansko misleča mladina ne more in ne sme jemati klobuka z glave pred prepričanjem katekolek osebe, da Boga ni, da Cerkev ni božja ustanova, da 10 božjih zapovedi nismo v vesti dolžni izpolnjevati itd. Pa ne le, da takih prepričanj ne moremo spoštovati, ampak sovražiti jih moramo, ker so zmotna in človeštvu nedopovedljivo kvarna. Tudi pobijati jih moramo, ker želimo biti bojevniki za resnico in dobrotu, in sicer z uma svitlim mečem in pa z zgle-dom življenja po naših edino pravih načelih.

Osebo, ki je v zmoti, zlasti če tega sama ni zakrivila — in kdo more gledati v srce? — moramo spoštovati. Toda njenega zmotnega prepričanja nikakor ne moremo spoštovati, kaj še da bi ga uvaževali v svojem zasebnem in javnem delovanju.

Zakladi nadnaravnih vzorov so torej, ki nas predvsem ločijo od vseh, katerih srca so daleč od nas. V luči teh vzorov moramo uravnjavati tudi vse naše odnošaje do njih.

Preudarite teh par misli temeljito, ker vsebujejo važne smernice za naše delovanje. In od našega ravnanja po teh smernicah zavisi v veliki meri usoda naše mladinske organizacije, ki je sama na sebi idealno zamišljena, a jo moremo z neidealnim početjem zavesti v brezidejne kolovoze.

Na Marijinem Celju.

V nedeljo 16. avgusta so fantje romali na Marijino Celje. Ta nadvse prijazna božja pot leži med soško in idrijsko dolino dobro uro hoda od Kanala. Kdor je enkrat obiskal ta biser naših vasi, ne bo mogel pozabiti očarujočih vtisov, ki mu jih je vsadila v dušo prostorna, lična romarska cerkev, pesniško lepa pobočja, pogled na Matajur, skalni Krn in raztezna banjska planota.

Vreme ni obetalo najboljše. Na predvečer in v ranem jutru je padal dež, Krn je bil popolnoma odet v deževni plašč in celo vedri Matajur si je nataknil na plešasto glavo gosto megleno kapo. Marsikateri cincar in strahopetec je ob tem pogledu ostal doma. Kar je pa bilo fantov, ki se ne boje vsake kapljice in imajo voljo v rokah, ti so prišli in ni jim bilo žal.

Že v soboto pod večer so prihajali romarji na Lig. Slovesno zvonjenje, dva krasna slavoloka, venci, rože, sijajno okrašena cerkev in gostoljubni fantje domačini so jih sprejeli. Bog zna, koliko rok je vpletalo cvetje med vence in postavljalo slavoloke! Naj bo na tem mestu v imenu vseh romarjev izrečena tem vrlim fantom in mladenkam, zlasti članom Prosvetnega društva, najlepša zahvala. Romanje je otvorila večerna cerkvena slovesnost, pri kateri je dovršeno pel domači pevski zbor. Došli romarji so opravili sveto spoved in pogleli po senikih. Nebo se je zvečer utjasnilo in svetle zvezde so obetale solnčen dan. Zjutraj pa, ko so fantje pritrkovali »sveto jutro«, se je nebo zopet zmračilo in lahen dež je močil romarje, ki so prihajali na vrh.

Ob 6h zjutraj je daroval sv. mašo g. kurat St. Stanič, ki je spregovoril zbranim romarjem pristrčno dobrodoščilo. Med mašo je na stotine fantov

prejelo sv. obhajilo. Na koru je prepeval domači pevski zbor Marijine pesmi. Razpoloženje je bilo veličastno in marsikomu se je utrnila solza veselja, ko je zrl krepke fante in može v tihi pobožnosti zatopljene v gorko molitev. Tej sveti maši so sledile vsako uro svete daritve in pri vseh je bila obhajilna miza oblegana.

Okrog devetih je pa zapihal veter in razpodil oblake. Krn se je prikazal in Matajur odkril. Po rebru so dohajali iz Kanala oddelki romarjev, med njimi celo fantje iz Sp. Idrije, Črnega vrha, Krasa in Spodnje vipavske. Izredno lepa je bila udeležba romarjev iz Mirna, Povirja, Dornberga, Livka, Ponikev, Kanala, Gorenjega polja i. t. d. Prostor pred cerkvijo se je vedno bolj polnil. Zvonovi so veselo pritrkavali, fante-romarji so se pozdravljali in solnce je predrlo oblake. Domači gostilničarji so ljubeznjivo stregli došlecem z gorko pijačo. Naenkrat se oglase rogovi: Goriški godbeni krožek prihaja! Vse je drlo nasproti mladim godbenikom, ki so se korajžno uvrstili

Fantovsko romanje na Mar. Celju: Del procesije.

pred cerkev in veselo svirali v pozdrav stotinam, ki so jih obkrožale. Z godbenim krožkom je prispel iz Gorice tudi celotni pevski zbor »Mladike«.

Okrog cerkve je nastalo veselo živalno vrvenje. Trume romarjev so naraščale in ko je mogočno zazvonil zvon in klical k slovesni maši, se je zbralo okrog tisoč fantov in mož v prostorni romarski cerkvi, ki je bila napolnjena do zadnjega kotička. Sveta tihota je zavládala, ko je gosp. dekan V. Belé govoril prekrasen, globoko zasnovan govor tisočerim fantom. Ta pridiga je bila življenjsko navodilo, kakršnega naši fantje zelo zelo potrebujejo. Zato so bili vsi fantje brez izjeme jako hvaležni g. govorniku.

Po cerkvenem govoru se je začela sv. maša, katero je daroval vč. g. monsignor A. Berlot, ki se je vkljub slabemu vremenu in visoki starosti zadovoljno odzval povabilu, da pokaže svoje simpatije do verske obnove naših mladeničev. Pri maši sta azistirala vč. gg. kurat S. Stanič in katehet J. Semič. Na koru je zadonelo ubrano veličastno petje pevskega zbora goriške »Mladike«. Vkljub naporni poti so pevci peli nadvse pričakovanje lepo. Zbor, ki je štel okrog 50 moči, je dirigiral g. pevovodja A. Bratuž in precizno spremljal na orgle g. Fr. Mavrič.

Nekaj posebnega so bili solospjevi, ki jih je v čast M. B. z občutkom odpel solist g. Joško Bratuž. Z njegovo ljubko prošnjo se je strnila prošnja tisočerih, ki so proseče ponavljali: »Marija, Ti čuvaj nam dom in rod«.

Po maši so se romarji v najlepšem redu podali h kosilu. V imenu vodstva P. Z. se je navzočim gostom v prisrčnih besedah zahvalil g. Dr. V. Glaser poudarjajoč zlasti veliko gostoljubnost in delavnost domačega g. kurata A. Makuca, ki se je neumorno trudil, da je romanje vzorno pripravil.

Popoldne ob 3h se je uredila prelepa procesija iz Liga k cerkvi. Med sprevodom so izmenoma prepevali pevci in svirala godba. Prizor je bil čudovito lep: Jasno sonce, ubrano zvonenje, mogočno petje, krepka godba — vmes pa tiha molitev stoterih fantov! Procesijo je zaključil slovesni blagoslov in poslovilni govor, ki ga je ob splošnem ganutju govoril g. tajnik Prosv. zveze.

Godba je še enkrat zaigrala v slovo, pevci so zapeli pesem, fantje zavriskali in v veselem razpoloženju, polni solnca v svojih dušah, odhiteli širom naše dežele domov.

Prosvetno društvo na Marijinem Celju.

Ves čas je vladal med romarji vzoren red in radostno razpoloženje. Pač je res, kar so rekli fantje: »Žal je lahko vsakemu, ki ni prišel!«

Prosvetna zveza pa je s tem romanjem dokazala, da stori vse, kar je v njenih močeh za versko obnovo svojih članov. Ostalo pa naj dopolnijo še drugi, katerim je ta obnovitev prva dolžnost in skupno delo naj blagoslovi Bog!

Romarice.

*V jutranji zori
se bližajo romarice
Sveti gori.*

*Za vroče dneve
pošiljajo prošnje
do svete Deve.*

*V mračni noči
se vračajo s Solncem
k zeleni Soči.*

Dekliška greda.

Dekleta, na Sv. goro!

Bliža se dan, ko poromamo na Sv. goro. Kakor so se poklonili naši zorni fantje nebeški Materi na Marijinem Celju, tako se spodobi, da se pokloni cvet naših mladenk Brezgrešni dne 13. sept. na Sv. Gori.

Sporod romanja je naslednji: Dekleta naj pridejo na Sv. Goro v soboto dne 12. sept. pod noč ali v nedeljo najkasneje do 8h zjutraj. Ona dekleta, ki žele v soboto zvečer prenočiti v Gorici, naj to nemudoma javijo Tajništvu P. Z., Corso Verdi 37. Za spovednike bo poskrbljeno v soboto zvečer na Travniku in oba dni na Sv. Gori. V nedeljo dne 13. sept. je romarski dan. Mladike naj pridejo na Sv. goro najkasneje do 8h zjutraj. Ob 8h bo skupno sv. obhajilo, nato zajutrek. Slovesna maša s pridigo bo ob 10h. Pri maši pojejo vsa dekleta pesmi, katere razpošljemo krožkom. Pesmi so sicer že znane, vendar naj jih članice prepejejo pri pevski vaji.

Takoj po glavni maši bo blagoslov in slovo, nakar vabimo mladike, da gredo v Gorico. Tu v Gorici oskrbimo za primerno ceno kosilo onim, ki se bodo prijavile vsaj do 5. septembra. Ob 3h popoldne priredimo akademijo v dvorani Marzinijevi nasproti semenišču. Pri tej akademiji nastopijo zastopnice dekliških krožkov iz Gorice in dežele. Zato pozivljamo vse načelnice, naj nam čimpreje sporoče imena članic in deklamacij, oziroma govorov in malih prizorčkov, s katerimi mislijo nastopiti. Želeli bi, da bi vsak krožek priglasil vsaj po eno članico, dobro deklamatorico, da bi iz teh prijav sestavili program, ki bi ga proizvajale dekleta same. Sprejeti program objavimo. Akademija bo končala za časa, da se bodo lahko vse članice vrnile z vlaki pravočasno domov.

Dekleta, načelnice, krožki! Z vnemo na delo za prvo dekliško romanje naših mladenk! — Bog živi!

Iz dekliških krožkov.

Gospodinjski tečaji so se začeli v Gorici (34 gojenk), v Vrhpolju pri Vipavi (20 gojenk) in v septembru se začne gosp. tečaj v Idriji. Tako skrbi Prosvetna zveza tudi za strokovno izobrazbo deklet. Tem potom najpri-srčneje pozdravljamo učiteljice, kakor tudi gojenke in jim želimo najlepših uspehov!

Novi dekliški krožek se je ustanovil na Iderskem pri Kobaridu.

Razposlali smo na vse krožke okrožnice s pesmami, katere bodo pe-la dekleta na Sv. Gori. Okrožnice naj krožki pretresejo in pesmic naj se nauče na pamet.

Dijaški vestnik.

Pot k zdravniku.

Pust, oblačen, otožen dan. Ozračje tiho, težko. Solnce se bori z oblaki.
Kdo zmaga? ...

Bolan sem. Moram k zdravniku. Odidem. Kmalu od hiše me napade čisto črn pes. (Psov se bojim, do vsakega sem nezaupen, vsakega mrzim!) Ali veš i ti, da sem bolan? Loti se rajši zdravih! Ali pa si vrag, ki mi nevoščljivo braniš k lečniku?! — Potem me še dva napadeta. Ali ste se zarotili proti meni? Ali se mi res na obrazu pozna bolezen! Saj ne vem, kaj mi je; tako mi je — ne vem, kako ...

Ah, težka, žalostna, dolga pot! Kakor v večnost.

* * *

Še nikoli nisem prišel tako spremenjen, preroben, nekako zbujen iz težkih sanj od zdravnika. Današnji ranocelnik je čudodelnik! Ni mi dal šele recepta, me je kar ozdravil. Pa pravijo, da se čudeži več ne godé! ... O še, vsak dan. Vračam se domov. Kako vse drugače mi je! Ali ni to ista pokrajina, ki sem šel prej po njej? Vse jasnejše, vse krasnejše! Na nebu ni oblaka. Kam so izginili? Solnce sije in zlati ravan. Toliko je še nad obzorjem, da bi mladenič stal pod njim. Solnce bi mu bilo obličje. Kje je bilo prej? A, dá: Borilo se je in zmagalo oblake. Zdaj gleda kot mlad junak-zmagalec po deželi, ki se je zanjo boril. — Tako toplo, mehko, sladko mi je! Vse okrog mene je pomlajeno, probujeno; ozračje je sveže kot v mladem jutru, ko po nevihti. Cesta je oživela, polja so oživela, trava je zaduhtela, vsa dobrava ozelenela, pomladno praznično se odela. Ne čutim več nog, ne čujem več lastnih korakov in dihov. Ljudje me srečavajo, pa nič več tako čudno ne pregledavajo. Psi me puste pri miru. Zdi se mi, da se mi celo dobričkajo ... ali me vsaj več tako srepo ne zro in nad mano ne lajajo. Ali se mi zdaj spet pozna, da sem ozdravljen, s sabo in z drugimi spravljen? Tako mi je, da bi zavriskal ko pastirček ali vsakemu človeku planil nasproti in mu stisnil roko: »Zdrav, moj brat!« — — —

Zdravnik me je ozdravil v nekaj minutah. V zdravilo mi je zapisal — veste kaj? Naočnike! Da bi videl lepši svet ko doslej, da bi videl delj ko doslej. Da bi se mi ne zdelo več vse tako mrtvo, mračno, oblačno. Da bi mi ljudje ne videli naravnost v oči, kako ugaša v njih mladostni sijaj, da bi mi ne pogledali skoz nje v srce in primerjali: Glej, nekdanj — sedaj ...

O Gospod, koliko je še bolnikov po svetu! Najbolj se mi smilijo mladi, šibki. Daj jim moči, nameri njih pot k zdravniku, ne — ozdravi jih sam, kakor si jih toliko v Sveti deželi! Daj jim naočnikov, ne takih, ki so drag okrasek, ki jih ljudje nosijo zaradi lepšega, iz nečimernosti, ne iz potrebe; ki si jih nekateri natikajo na oči, da jih zastro, nekako okna zapro, da bi jim kdo ne pogledal v notranjost ... Daj o Bog, posebno naši mladini nezdrobljivih, duhovnih, skrivnostnih naočnikov, da bodo videli lepši svet, ne povsod sam mrak, oblačno, otožno nebo; da poreko: O, svet je lep, je jasen, je krasen! Ljudje ga delajo grdega, ga pretvarjajo po sebi. O tovariši, molimo, da bi bili zdravi na duši, pa bo zdravo i telo! Umimo si dušne oči, do bomo videli bolje i s telesnimi!

Zorko Cerovski.

Glasbeni vestnik.

Tečaj za organiste in pevovodje v Gorici.

(Od 27. julija do 8. avgusta.)

Na lanskem zborovanju organistov in pevovodij se je razpravljalo o tem, kako odpomoči pomanjkanju delavcev na glasb. polju v Jul. Krajini. Zborovalci so prišli do zaključka, da je treba začeti s prirejanjem glasb. tečajev in to vse do tedaj, dokler se ustanovi v Gorici orgljarska šola. Kravavo potrebo po takih tečajih je začutil po vojni marsikateri organist, začutil je to potrebo pa še bolj, kdor je motril gibanje in delo v naših pevskih, bodisi cerkvenih — bodisi svetnih enotah in kdor je uvideval, da pada pevski nivo pri nas vedno niže in niže. Položaj v katerem smo bili in smo še, je naravnost vpil in vpije po nujni odpomoči. Nedostaja nam naobraženih moči, ki bi vzgajale pevske zборе. Glasbeni tečaj, ki se je zaključil 8. avgusta t. l. pomenja torej važen dogodek za naše težnje. Tečaj je bil namenjen v prvi vrsti službujočim organistom in pevovodjem, a udeležba ni bila taka, kakoršne bi si bilo želeli. Večina ni smatrala za vredno žrtvovati v ta namen celih 14 dni, drugi so menili: saj itak znam dovolj in tečaj je ne more nuditi ničesar novega; medtem je pa bila stvar drugačna, kar je dokazal izid, tečaja samega. Obiskovalo je ta tečaj 21 rednih učencev in učenk in ga ostavilo z razmeroma velikim pozitivnim znanjem. Hvaležni morajo biti Prosv. zvezi in ponosni smejo biti, da so se ga udeležili. Vodstvo tečaja je bilo poverjeno našemu skladatelju in pedagogu g. E. Adamiču, kar je jamčilo že vnaprej, da bo ta tečaj nekaj zares pozitivnega. Prireditelji celega tečaja so imeli končno en sam namen: pripraviti organista in pevovodjo do tega, da bo mogel podajati ljudstvu naše skladbe pravilno in na dostojen način. S tem je povedano mnogo in pevovodja, ki hoče to doseči, mora znati več nego zaigrati na harmoniju »Po jezeru«. To so uvideli naši vrlji udeleženci in že to uvidenje znači mnogo in je velike važnosti zlasti za glasbenika. V načrtu tečaja je bilo obseženih devet glasb. predmetov:

1. *Glasb. teorija po Battkeju* (g. E. Adamič). To je predmet, ki obsega vse elementarne nauke o glasbi in je tako obsežen ter važen, da se mu ne more in ne sme ogniti nobeden glasbenik, zlasti pa ne pevovodja. Uspehi, ki jih je dosegel tu g. predavatelj, so bili deloma kar sijajni.

2. *Harmonija*. (g. R. Orel). Kolike važnosti je vsaj delno znanje nauk o harmoniji, vemo vsi, ki poslušamo preludiranje po naših božjih hramih. Velike koristi je pa tudi za pevovodjo samega, ker mu omogoči razumevanje raznih postopov v skladbah; tudi tu je žel g. predavatelj lepe uspehe.

3. *Kontrapunkt*. Mnogo naših pevovodij in pevcev pozna to besedo, a več navadno ne in prav raditega so udeleženci sledili naukom o kontrapunktu z vidnim zanimanjem.

4. *Teorija petja in izobrazba glasu.* (Gdč. Frida Ščekova.) Ta predmet je poleg glasb. teorije najvažnejši za zborovodjo. Pevovodja, ki ni predelal vsaj najvažnejšega iz tega predmeta, bi sploh ne smel pred zbor. Hreščeči in neprijetni glasovi bi izginili iz pevskih zborov, če bi pevec vedel, kako ravnati s svojim glasom in če bi znal črpati iz svojega pevskega organa. Prisostvoval sem slučajno enournemu poduku v tem predmetu in videl, kako veselje je zaigralo učencu na obrazu, ko je odpel na pravilni način lestvico...

5. *Dirigiranje.* (G. Srečko Kumar.) To je tretji predmet, ki je za pevo- vodjo posebne važnosti. Prof. Srečko Kumar je podajal tu nauke na njemu lastni način teoretično in praktično ter vplival sugestivno na udeležence; prepričan sem, da znajo učenci podajati po absolviranem tečaju pesnice na čisto drug način, nego so bili navajeni, dokler niso prišli v šolo g. Srečka.

6. *Glasb. oblikoslovje.* (G. I. Grbec). Žalibog je to deveta dežela za mnoge, ki bi morali znati o tem vsaj nekaj. Organist in pevovodja, ki ne poznata vsaj osnovnih naukov, izgubljata mnogo užitka pri študiranju posameznih, bodisi vokalnih, bodisi instrumentalnih skladb. Pragtako tiči vzrok nepravilnemu fraziranju in pavziranju pri petju ravno v nepoznanju oblikoslovja.

7. *Zgod. razvoj slov. glasb. umetnosti.* (G. A. Sever). Prve štiri ure so bile odmerjene svetovni glasb. zgodovini, ostale pa slovenski. Kot dodatek k temu predmetu je podal g. I. Grbec nekoliko ilustracije o slov. klav. literaturi, gdč. Ghita Bortolotti je pa proizvajala Bravničarjeve, Kogojeve, Mirkove in Orlove klav. skladbe.

8. *Koral.* (g. D. Doktorič). V tem tavamo daleč zadaj, kar se nikakor ne strinja z lepoto in važnostjo koralnega petja. Premalo se zavedamo, da sloni vsa naša zapadno-evropska glasha na starokrščanski, ne vemo niti, kako znajo ceniti koral največji svetovni skladatelji. Če bi to vedeli in če bi se tega zavedali, bi se zganili tudi pri nas in bi začeli negovati koralno petje drugače kot ga negujemo danes.

9. *Liturgika.* (G. F. Terčelj). Kakoršno je naše proizvajanje koral, takšno je približno naše razumevanje in pojmovanje cerkv. obredov in obrednega petja. G. predavatelj je podal mnogo lepih izvirnih nasvetov o cerkv. petju na sploh, o razmerju cerkv. obredov do petja, o petju v posameznih cerkv. dobah, o značaju cerkv. časov itd. Škoda, da so bile odmerjene kakor koralu tudi temu predmetu le tri pičle urice. Bilo bi predolgo pisati v širši obliki o predelani učni snovi in mogli bi napisati celo knjigo o tem. Ker je trajal tečaj le 14 dni, je bil skrčen učni program na najbolj potrebno. Dal Bog, da bi dobili v Gorico orgljarsko šolo, katera bi nam vzgojevala mlade moči in upajmo, da ni ta čas več tako daleč.

Pozdravljamo na tem mestu udeležence tečaja in jim kličemo v spomin misli, katere je podal ob sklepu g. vodja, ko je rekel: Slišali in naučili ste se na tem tečaju mnogo, a še ne vsega. Kar pa znate, to podajajte drugim!

Pevskim zborom.

Nekaj misli o okrožnih pevskih prireditvah.

Skrajni čas je, da se vprašamo, čemu in kako delamo, da se vprašamo, je li naše delovanje obrnieno v pravo smer, da se vprašamo, ali sploh delamo po kakem načrtu ali brez nje. Nehote mi prihaja na misel važna vloga, ki jo ima naša pesem v javnem življenju in nekaj mi pravi: ta vloga je suženjska in nič več. In resnično je to na celi črti. V splošnem pojemo mnogo: skoraj pri vseh veselicah, skoraj pri vseh zabavah, res, povsod je dobrodošla naša pesem. Če je že temu tako in če mora biti tako, naj bo! Naj se razlega petje po naših veselicah, naj se razlega po prostih in prisiljenih zabavnih večerih, naj se razlega doma, na polju in navsezadnje tudi v gostilni!

Naša pesem zasluži pa včasih, pravim vsaj včasih boljšega ravnanja in mi moramo tako boljše ravnanje tudi uvesti.

Če že mora biti pesem na eni strani sužnja, odkažimo ji po možnosti boljše mesto, kjer bo *ona* gospodarica prireditve. Če imamo že televadne, dramatične in razne športne nastope, čemu bi ne uvedli špeciijelno pevskih nastopov?

Vprašanje nastane, kako izvesti vse to. Stvar ni tako težka. Oblik za specijelno pevške prireditve imamo več, tako vokalne koncerte, pevške tekme, pevške prireditve, ki nimajo značaja tekme itd. V Sloveniji in tudi drugod izvajajo take pevške prireditve v obliki *okrožnih pevskih nastopov*, ki bodo tudi za naše razmere najprikladnejša oblika. V to svrhu moramo imeti pevške zборе razdeljene v okrožja in to že imamo pravzaprav. V Prosvetni zvezi včlanjena društva so itak razdeljena v razna okrožja, katerim stoji na čelu okrožni predsednik in tako spadaio tudi pevski zbori pod eno in isto okrožje kot društva sama. Kar so prosv.

društvom okrožni predsedniki, to bodo pevskim zborom okrožni pevski referenti, ki bodo imenovani in dekretirani od načelnika Pevskega oddelka v Gorici.

Kako izvršimo tako okrožno prireditev? Ni težko to vprašanje. Vsak pevski zbor se pripravi z eno, dvema, ali več pesmimi, s katerimi nastopi sam, poleg tega izbere okrožni referent prikladno pesem za skupni nastop vseh sodelujočih zborov. Tak skupni nastop dirigira navadno okr. referent. Prireditev sama naj traja povprečno toliko kot druge veselice. Če se vrši okrožna prireditev v obliki stroge tekme, se morajo držati pevski zbori posebnih pravil, ki jih dobe od Pevskega oddelka.

Kake pesmi naj zbiramo za take priitike? V splošnem naj bi veljalo to načelo: ne poslužujmo se samo nad 30 let starih zbirk ter ne prepevajmo takih pesmi, ki so bile pretrpinčene že neštetokrat. Priporočilive so novejšje zbirke, zlasti »Pevčeve pesmarice«. Zborovske literature imamo mnogo in v vsaki zbirki so lažje in težje stvari. Gotovo se bomo pa poslužili za skupni nastop tudi Aljaževe »Slov. pesmarice«, v kateri so nekateri zbori zelo lepi in prikladni za številnejši zbor. Napačno bi bilo tudi to, če bi hotel nastopati vsak zbor z Lajovicem, Ravnikom, ali z Mokranjčevimi rukoveti. Mladi, manj izvežbani zbori naj vzamejo lažje pesmi, starejši, višje stoječi zbori tudi težje; pevovodja pa imej vedno tole pred očmi: bolje je zapeti lažjo pesem v umetniški in dovršeni obliki, nego pa pokvariti težjo. Treba pripomniti namreč, da je mnogo zborov, ki spakajo in »polomijo« lepo pesem s sila lahkim srcem in se ne zavedajo, da zagrešajo nad umetnino s takim počenianjem veliko zlo.

Okrožni pevski nastopi morajo postati obligatni in splošni. Sodelovanje vseh zborov je *potrebno*, kajti edino

tem potom moremo pričakovati izboljšanje našega petja. Navzgor hodimo počasi, a vztrajno. Prireditve moramo spraviti v prakso že letos, kolikor in koder se bo dalo. To bo v korist pevcem samim, v izomiko občinstvu, največji dolg pa dolgujemo narodni glasbeni umetnini.

Iz tajništva Pevskega oddelka.

G. okrožnim referentom smo poslali pojasnila glede okr. pevskih nastopov, obenem jih pa prosimo, da nam odgovore na stavljena vprašanja *kolikor mogoče hitro*.

Telovadba.

Na zadnji odborovni seji telovadnega oddelka P. Z. so bili sprejeti sledeči važni sklepi, ki jih tem potom dajemo v vednost vsem odsekom:

1. Vsak član telovadnega odseka je dolžan plačevati mesečno *20 stotink* v blagajno tel. oddelka.

Ravnali smo se po izreku: Kamen do kamena palača, zrno do zrna pogača; zato naj se nobenemu članu ne zdi ta svotica presmešna, da ne govorimo o preveliki. Koncem leta bomo imeli v blagajni par sto lir, ki jih nujno rabimo za revizorje, ki bodo hodili od odseka do odseka.

2. Za glavnega vaditelja je določen br. France Kolavčič.

3. Da bomo začeli telovadbo bolj gojiti, se je odredilo to-le: Vsake 3 mesece se bodo zbirali okrožni načelniki pod vodstvom br. Kolavčiča na eno ali večdnevne vaditeljske seje. Okrožni načelniki pa bodo mesečno zbirali odsekovne načelnike oz. vaditelje na okrožne vaditeljske seje.

4. Ustanovi se šestčlanski vaditeljski zbor, kojega člani bodo tehnični revizorji za odseke. V ta vaditeljski zbor odpošlje mirenski odsek 3 člane, goriški 2 in podgorski 1. Načelnik tega zbora je zvezni vaditelj br. Kolavčič.

5. Ustanovi se novo srednjepavsko telovadno okrožje pod katero spadajo odseki: Dornberg, Batuje, Črniče in ev. Rihenberg ter Sv. Križ.

Podrobnejša navodila dobe odseki potom okrožnice.

»V trudu in znaju domu gradimo slavo in čast!« Bog živi! *Načelnik.*

Okrožni - Telovadni nastop v Mirnu. Miren - Goriške Atene, kot ga imenuje naš Zvezni tajnik, je praznoval svojo prvo obletnico (sicer nekoliko prezgodaj) lanskega Zveznega nastopa v Mirnu z — okrožnim telovadnim nastopom — v nedeljo dne 26. julija.

Fantje se niso zbal »Kuluka«, kar nam priča pogled na telovadišče v prostorih »Čevljarske zadruga« Nešteti mlaji postavljeni po dvorišču predstavljajo »ljubek gaj« preprežen z bojnobarvnimi zastavicami. Telovadni prostor ograjen in obrobljen z bršljanimi venci in nad njim plapolajoče zastavice nam predočuje požrtvovalnost in pridnost članov in članic oziroma agilnost odbora za opleševanje.

Telovadci iz Podgore in Gorice prihajajo, moški in ženski naraščaj iz Bilj je že priporakal na telovadišče. 2 ura poploda je; »Godbeni krožek iz Gorice« zasvira koračnico — vaje za nastop so se pričele. Da ne bi bilo prevroče mladim telovadcem, se jih usmili nebo, ki se prevleče s sivimi oblaki in osveži že soparno ozračje z blagodejnim dežjem. — Solnčece se je prismejal o izza oblakov ter razveselilo zbrane skoro že potrte telovadce.

Kljub številnim prireditvam, ki so se vršile v okolici, je privabil telovadni nastop precej ljudi v Miren, da vidijo spet po tolikem času napredek naših fantov naših vrst. Med posetniki smo opazili tudi našega poslanca,

znamenje, da se precej zanima za našo organizacijo.

Ob 4. uri se pričela »Javna telovadba«. Vesela koračnica je spremljala četo mladih junakov - naraščajnikov Biljenskega in Mirenskega odseka na telovadišče. Strumo in neustrašeno je izvajala določene proste vaje. Pogled na to mlado vrsto polno življenja — je izval burno ploskanje. Vaje s palicami, ki jih je izvajal moški naraščaj iz Bilj, pod spretnim vodstvom našega že poznanega dijaka Ivana iz Bilj, so se izvajale dobro in precizno. Opaža se precejšen napredek vztrajnih fantičev.

Naraščaju sledil nastop telovadcev — članov odsekov: Mirna, Podgore in Gorice. Načeloval jim je brat Ferfolja okrožni načelnik. Živahno ploskanje je bil sprejem 32 telovadcev. Proste vaje so izvajali prav dobro le pri četrti se je poznalo pomanjkanje vaj. Odhodu članov v rajalnem odhodu je sledil nastop članic iz Mirna. Poveljevala jim je Zala Vukova — načelnica krožka —. Vaje so izvajale precej dobro in tudi na kritje so pazile.

Viharno ploskanje občinstva je značilo kar najboljši utis nastopa mladenk. Nato je sledil nastop ženskega naraščaja iz Mirna in Bilj z zastavcami. Dekletca so pod vodstvom gđč. Ljudmile Lukežičeve in gđč. Berte

Vukove svojo nalogo prav dobro rešile.

Sledil je nastop članic s simboličnimi vajami »Gor čez jezero« v narodnih nošah. Članice so žele viharen aplavz, kajti vaje so bile podane kar najboljše in s pravim umevanjem.

Simbolične oziroma vaditeljske vaje članov mirenskega odseka so dokazovale izreden napredek telovadcev. Vrsta mirenskega odseka je pokazala z vajami na orodju, da še vedno zavzema prvo mesto v orodni telovadbi. Lepo uspela skupina članov in članic ter naraščaja je zaključila telovadni nastop.

Zadovoljnih in veselih obrazov so posetniki zapuščali telovadišče; med njimi smo opazili tudi 3 Korošce — dijake. Prišli so iz tužnega Korotana, kjer vlada žalost in narodno gorje; zvalila jih je naša organizacija. Prišli so, da vidijo naše delo — da si ustvarijo tudi oni enako močno vrstokrščanske mladine, ki se boče s ponosom spominjala na davne dni Gospodstva krožka polja. Pomozi jim Bog!

Telovadci, telovadkinje s svojim nastopom ste pokazali korak napredka naše organizacije, pokazali ste, kaj zmore krepka in trdna volja mladega fanta in dekleta. Le tako naprej po začrtani poti, ki nas vodi do skupnega cilja v močno — falango krščanske mladine! Bog vas živi!

Naše prosvetno delo.

Dijaški tečaj v Sv. Križu. Ravno ko pišemo te vrstice, se mudi v Sv. Križu okrog 80 dijakov, ki prisostvujejo predavanjem. Vrlim fantom pošiljamo naše najtoplejše pozdrave!

Fantovsko romanje na Marijino Celje je lepo uspelo. Prvo zahvalo zaslužijo gotovo vrli člani ondotnega Prosvetnega društva z g. F. Kraljem na čelu, kakor tudi zastopniki Staničevega okrožja. Istotako izrekamo zahvalo čč. duhovščini, Godbenemu

krožku, pevskemu zboru »Mladike«, g. Jošku Bratužu, vsem junaškim fantom romarjem in v prvi vrsti dobrotnemu Bogu, ki je dal romanju uspeh, kakršnega nismo pričakovali.

Knjige, ki smo jih imeli na razpolago, smo odposlali nekaterim društvom. Ostala društva naj uporabljajo potovalno knjižnico, dokler ne nabavimo novih knjig.

Organizatorične tečaje po okrožjih moramo začasno ukiniti, ker so vsi

predavatelji P. Z. v septembru preob-
 lcženi z delom. Kdaj se bodo tečaji
 vršili, objavimo pravočasno.

Društva, ki prirejajo igre prosimo,
 naj pošljejo tajništvu P. Z. vabila, da
 jih spravimo v arhiv. Slike društvenih
 zborov objavimo v »Čolniču« pod
 pogojem, da nam plačajo društva kli-
 šé (25 lir).

Dijaško okrožje na Krasu.

28. julija smo se dijaki Kraš. okr.
 četrtič zbrali, da se pripravimo na
 socialni tečaj.

Določeni so bili trije predavatelji.
 Globoko je segel g. Gabrovšek, ured-
 nik »M. L.« v življenje Trsta. Dokazal
 je, da nobena slovenska organizacija
 ne bo mogla rešiti v narodnem oziru
 tržaških Slovencev, če jim ne bo nu-
 dila trdne verske podlage. Usoda v
 Trst priseljenih Slovencev je navadno
 ta, da postanejo najprej versko brez-
 brižni, nato pa v boju za kruh propa-
 dejo tudi v narodnem oziru. Zato v
 Trstu krvavo potrebujemo močnih
 slovenskih katoliških organizacij. —
 G. župnik Butkovič je pokazal velike
 težave za tistega, ki prvi ustanovi
 kat. izobraževalno društvo med ljud-
 mi, katerim je tržaški liberalizem pre-
 šel v meso in kri.

Višek je sestanek dosegel v pogo-
 voru. Sklenili smo, da se začnemo
 dijaki kat. prepričanja zbirati na red-
 ne sestanke v Trstu samem. Ustano-
 vili smo samostojen dijaški krožek za
 naše dijake iz Trsta in bližnje okoli-
 ce. Kot je celi Trst svobodomiseln se
 tudi skoro vsi tržaški dijaki zbirajo v
 svojih svobodomiselnih organizacijah.
 Skušnja je pokazala, da smo v Trstu
 marsikaj izgubili, ker smo tako pozno
 začeli delovati v Trstu.

Za 29. avg. smo določili okrožni
 poslovilni sestanek v Trstu.

Delo, ki ga je v tekočem mesecu
 vršila zveza, kakor tudi društva, je
 razveseljivo. Omenimo nai le pevski
 tečaj, fantovsko romanje, govorniške
 vaje, več revizij, dramatskih režij,
 izletov, iger, nastopov, med njimi zla-

sti telov. nastop v Mirnu ter koncert
 ob zaključku pevskega tečaja.

V bližajočem se mesecu čaka zvezo
 in društva zopet ogromno delo: iz-
 vršiti in dopolniti mora gospodinjske
 tečaje v Gorici, Vrhopolju in Idriji,
 pred vrati je dekliško romanje, ver-
 ski teden, organizatorični okrožni te-
 čaji i. t. d. Večje prireditve, ki so jav-
 ljene zvezi so: Telovadni nastop vi-
 pavskega okrožja na Slapu pri Vipa-
 vi dne 30. avgusta, telovadni nastop
 idrijskega okrožja v Črnem vrhu dne
 6. sept., dekliško romanje 13. sept. in
 zvezin svet koncem septembra.

Gospodinjski tečaj v Gorici se je
 otvoril v nedeljo 23. avgusta. Vseh
 gojenk je 38. Zbrale so se zvečer v
 lepi, okusno urejeni dvorani Alojzije-
 višča, kjer so jih sprejele v svoj krog
 članice goriškega dekliškega krožka
 »Mladike«. Tečaj je otvoril predsed-
 nik P. Z. g. dr. Glaser, ki je v prelepih
 besedah pozdravil gojenke in jim po-
 jasnil pomen tečaja. V imenu Dekli-
 škega oddelka je v pristrčnih besedah
 izrekla dobrodošlico ga. Ferjančičeva.
 Gojenke so navdušno pozdravljale gč.
 A. Simsič, ki je v ljubkem pozdravu
 sprejela dekleta v sestersko družbo
 goriških mladenk. Zlasti pristrčne so
 bile ovacije, s katerimi so pozdravili
 navzoči čč. sestra učiteljice.

Tajnik P. Z. je prečital hišni, učni
 in dnevni red, dal potrebna praktična
 navodila in pozival gojenke k resne-
 mu delu. Pozdravom se je v imenu
 gojenk zahvalila gč. A. Maraž, ki je
 v krasnih besedah zagotavljala vese-
 lje in hvaležnost P. Z. za prepotrebni
 gospodinjski tečaj. Otvoritvi so sle-
 dile ljubke pesmi in kupleti, ki jih je
 v splošno veselje zapel g. Franci Bra-
 tuž. Ker odhaja naš kupletist te dni k
 vojakom, mu na tem mestu izrekamo
 najlepšo zahvalo za njegovo vneto
 vsestransko sodelovanje v prosvet-
 nem delu in mu želimo, da se isti vrne
 med nas, kot odhaja.

Čajni večer je zaključil otvoritev.
 Pozdravnemu večeru so prisostvovali
 tudi g. D. Doktorič član odbora »Aloj-

zijevišča« in g. inž. J. Rustja s soprogo. S sveto mašo, katero je naslednji dan daroval veleč. g. msgr. Dr. J. Ličan, se je otvoritev tečaja zaključila in gojenke so se lotile resnega dela. Naj bi njihovo delo in delo učiteljev ter učiteljev rodilo bogate sadove!

Gospodinjski tečaj v zavodu šolskih sester v Tomaju — Tomadio. Z oktobrom mesecem t. l. se bo otvoril v zavodu v Tomaju novi šestmesečni gospodinjski tečaj, kjer se bo nudila dekletom prilika, pridobiti si za umno gospodinjstvo potrebnega znanja. Mesečnina za hrano, stanovanje in pouk znaša 150 L. Rok za vlaganje prošelj traja do 15. septembra t. l. Ker se je pa že priglasilo precej prosilk, naj ostale pohite z vlaganjem prošelj. Pod 16. letom se gojenke sprejemajo le tedaj, če so dovolj razvite in je sicer še prostor.

Vodstvo zavoda.

Okrožja.

Revizijsko poročilo. Dne 30. junija se je vršila revizija v Prosvetnem društvu »Škala« v Gabrijah.

Društvo je še mlado, se je komaj ustanovilo. Leta 1923 na vzpodbudo g. Rudolfa Devetak ter par članov »Slov. Izobr. društva v Mirnu« je pristopilo krog 30 članov in članic k Mirenskemu društvu. Ti člani so tvorili nekak autonomen odsek društva, ki je imel na razpolago: knjižnico, režiserja, potrebščine za oder itd. Že v juniju istega leta je odsek pripravil s sodelovanjem novopristopivših članov iz Peči »Veliko javno prireditev«, ki je bila sploh prva narodna prireditev v Gabrijah. Moralen in gmoten uspeh prireditve je opogumil fante in dal jim je veselja do društvenega dela. V jeseni so se spet pokazali s prireditvijo na prostem v Rubijah. Čez zimo so gojili petje — imeli družabne sestanke v društveni sobi ter prirejali zabavne večere svojim članom, kot Martinov večer itd.

Dne 3. julija 1924 so sklicali Občni zbor, ustanovili lastno društvo »Škala« ter takoj pristopili k naši matici »Prosvetni Zvezi«. Ta korak Gabrcevic je privabil v društvo tudi bližnje Sovodence. Društvo šteje sedaj 63 članov 37 moških in 26 žensk. Svoje prostore ima v šoli. Ima knjižnico krog 60 knjig, ki so v vzornem redu ter harmonij. Društvo goji predvsem petje, katero poučuje g. Roman Silič iz Bilj. Odbor skrbi za svoje člane; k vojakom odpoklicanim prireja poslovične večere, naroča jim časopis »Goriško stražo« ter pošilja jim »Naš Čolnič«.

Društveni odbor je sklenil, da dne 9. avgusta t. j. ob cerkveni slavnosti na Vrhu sv. Mihaela, priredi s sodelovanjem tamkajšnjega društva »Škofnik« javno prireditev. Pripominjam, da na Vrhu sv. Mihaela se običajno vrši vsakoletni »javni ples« že ta dan oziroma nedeljo pozneje, ki zaključuje cerkveno slavnost (andoh). Torej dne 9. avgusta je »Prva narodna prireditev« na Vrhu sv. Mihaela, z izjemo pred 25 leti ko se je vršila mala burka »Ne kliči vraga«. Vsa čast Gabrcem, ki so se potrudili, da so zdramili Vrhovce, kateri so se pokazali dne 9. avgusta 1925., da tudi oni čutijo potrebo po izobrazbi. Prireditev je precej dobro izpadla. Na vzporedu je bila veseloigra, burka, kupleti in razne pevske točke. Nastopila sta tudi dva pevska zbori iz Gabrji in Mirna. Med odmori pa je zabavala udeležence s svojimi poskočnicami godba iz Dola.

Gabrci vztrajajte v delu in le tako naprej in želi bodete uspehe pri naši mladini.

Orehovlje. Dne 1. julija se je vršila revizija v Prosvetnem društvu v Orehovljah.

Društveno življenje osredotočeno v pevskem zboru, ki prireja vsako leto po eno javno prireditev. Odbor se shaja redno k odborovim sejam. Svojim članom poskrbuje predavanja, jim nudi knjige, ki jih ima okrog

80, katere so dar posameznih članov in predsednika. Poslovne knjige se vodijo v najlepšem redu, predvsem kronika je zrcalo društva. Društvo nastopa s svojim zborom v poletni sezoni po okoliških prireditvah, ki je že večkrat pokazalo lep napredek. Društvo pripravi omenjeno vsakoletno prireditev na običajni vaški praznik »Sv. Avguštin«, tudi letos se pripravlja in sicer z igro »Stari in mladi« katero režira Lojze Beltram iz Mirna. Člani čutijo potrebo po predavanjih zlasti »načelnih« poleg gospodarskih in socialnih predavanj. (Priporočam društvu oziroma odboru, da v slučaju dobrega inkasa letošnje prireditve, poskrbi, da si pripravi nekoliko inventarja zlasti stolic, kajti v društveni sobi ni niti kam sestiti.)

V Biljah se je vršila revizija dne 2. julija. Društvo je najmlajše v našem okrožju, oziroma obstoja že takoj po vojski kot »močan cerkveno - narodni pevski zbor«, ki je pristopil k naši matici dne 8. 2. 1925. kot Prosvetno društvo v Biljah. Društvo goji poleg petja, dramatiko, kar se je pokazalo predvsem z igro »Dekle z biseri«, skrbi za naraščaj; ima moški naraščaj, katerega duša je naš dijak Ivan Romanotov, načelnik Orel Ludvik, ženski, katerega načelnica oziroma vaditeljica je naša vrla in vztrajna g.čna Ljudmila Lukežič. Imeli smo priliko opazovati napredek obeh naraščajev pri »Okrožnem telovadnem nastopu v Mirnu« dne 26. julija. Društveni odbor se redno sestaja k sejam, svojo sobo ima v Konsumnem društvu, ima oder in dvorano in tudi precej sprememb za oder. Poslovne knjige se vodijo v najlepšem redu, razen par, ki naj bi bile točnejše. (Priporočam društvu, da prične voditi kroniko). Društvo nima lastne knjižnice; g. kurat je poskrbel oziroma dal svojo t. j. farno, članom na razpolago, katera posluje redno vsako nedeljo.

Vtis, ki sem ga dobil v prosvetnem društvu v Biljah je kar najboljši, člani

in članice so izborni idealni krščanski fantje, možje in dekleta, od katerih upam, da bodo dali s svojo nesebično požrtvovalnostjo naši mladini pravo smer življenja. V vasi obstoja tudi Tamburaško društvo, včlanjeno v Z. P. D.; prepričan sem, da je društvo napram temu popolnoma indiferentno, ker nisem slišal niti besedice o njem pri revizijski seji.

Društva.

Mladika v Gorici. Kmalu po koncertu nam je predaval pri skupnem večeru g. Brumat o velevažnem vprašanju: »Vera je korenika narodne moči«, in sicer s trojnega stališča: družine, gospodarstva in kulture. Vdeležilo se je tega večera 70 članov in članic.

Skupno z udeležniki organistovskega tečaja je nastopil naš mešan zbor pri zaključni pevski akademiji. Izvajal je nekaj že znanih in tudi novih pesmi pod vodstvom g. Srečka Kurnarja in našega g. Lojzeta Bratuža.

V petek zvečer 14. t. m. smo se pa na skupnem večeru pripravljali za romanje na Marijino Celje. Glavno točko tega večera je tvorilo predavanje dr. Bitežnika: »V čem je naša moč in zmaga?«, ki je izzvenelo: Vse človeške, duševne in materialne pridobitve so le senca proti naši veri, Bogu, sv. Evharistiji.

Zaključek: deklamacija pesmi »Sveti žarek luči večne o povej«, od naše pesnice M. Elizabete. Na dan Vnebovzetja M. B. je pel naš mešan zbor prvič pri jutranji sv. maši, v cerkvi sv. Ignacija, drugi dan pa pri veliki maši na Marijinem Celju.

Avče pri Kanalu. Dne 9. avgusta t. l. se je v Avčah obhajal kakor vsako leto tudi letos veliki farni praznik, to je prva nedelja po Mariji snežnici; zato se ta praznik imenuje »Snežnica«. Zjutraj je bila Nadavčem slovesna sv. maša s procesijo, pri kateri je igral vrla godbeni krožek iz Gorice. Bil je velik naval občinstva iz vseh

krajev bližnjih in oddaljenih. Popoldne ob 2. uri je začela veselica v Avču, ki jo je priredilo tukajšnje izobraževalno društvo. Igrala se je igra »Domen« v petih dejanjih. Na sporedu so bile tudi razne pevske točke, katere sta pela kanalska in avška zhora. Pri veselici je sodeloval tudi g. F. Bratuž, ki je pel razne kuplete, s katerim je spraval občinstvo v prijetno razpoloženje. Po veselici se je vršilo šaljivo srečkanje.

Igralci igre »Domen« so na splošno vsi prav dobro igrali, vendar pa je oni, ki je igro pazno zasledoval od dejanja do dejanja opazil pri posameznih igralcih tuptatam kak pogrešek, ki pa je bil viden, kakor že rečeno, le prav pazljivemu očesu. V prvi vrsti bi morali vsi, ki so nastopili na odru govoriti glasneje, ker se je prireditve vršila na prostem in radi tega se je glas jako zgubil in oslabil, predno je prišel do zadnjih vrst. Graščak je igral dobro, le njegove kretnje niso bile vedno na mestu in mnogokrat niso odgovarjale besedilu. »Domen« bi moral govoriti ostreje in biti bolj moški. Berač Urh je igral dobro. Posestnik Jurec je bil nekoliko preveč boječ in negotov in kot hišni gospodar se je vedel preveč pohlevno; govoriti bi moral bolj ukazujoče. Jerica in Anka sta bili dobro podani. Glas stare Mete je bil preveč piskajoč in hripav ter njena žalost skoraj malo prisiljena. Vendar pa, ako pomislimo, da so nekateri igralci nastopili prvič na odru, lahko rečemo, da so igrali precej dobro. Opazilo se je, da nekateri niso razumeli igre, ker so se v najžalostnejših trenutkih — smejali. Igra je res malo težko razumljiva in treba jo je dobro opazovati od začetka do konca. Druge točke, pesmi in kupleti so se dobro posrečile.

Upamo, da nas k letu zopet iznenadi naše »Izobraževalno društvo« s kako podobno prireditvijo. Pogum in dobro voljo je treba imeti, pa se lahko premaga vse še tako velike ovire. Bog živi!

Stric Joža.

Gor. Branica. Ustanovili smo 21. junija prosvetno društvo. Takoj se je vpisalo 75 članov in vsak dan se prijavljajo novi. Razveseljiv pojav je to, ako se pomisli, da šteje Branica le kakih 50 hiš. Odbor smo sestavili takole: Franc Štemberger, predsednik; Tonče Štemberger, podpredsednik; Josip Trampuš, tajnik; Joško Jeranče, blagajnik; Joško Štemberger, knjižničar; Stanko Sorta in Alojz Terčelj, pregled. računov. Imena odbornikov so nam porok, da bo naše društvo delovalo; v vsesplošno zadovoljnost. Braničarji smo se tedaj vendar enkrat vzbudili, ter pričeli z resnim in intenzivnim delom. Naš ideal je nesmrtni Krek. Po njegovih poteh hoče hoditi naše novo društvo, ne oziraje se na framasonska društva našega imena. Pokazati hočemo tudi mi, da nismo med zadnjimi, ki se zavedajo v kakem položaju, da se nahajamo. Praznik naših slovanskih blagovestnikov smo praznovali slovesno. Na predvečer so kresovi goreli po naših gričih in vaseh, ter kazali, da še živi na tej zemlji rod, ki se zaveda koliko dobrega sta mu storila slovanska brata. Fantje, dekleta, možje Braniškega prosvetnega društva; ideja, ki smo jo v teh dneh prižgali naj ne ugasne. Kaže naj nam v trdem boju za obstanek, tisto pot, tisti cilj, za kojega so se borili naši največji možje. Vsi tedaj na delo v prospeh našega društva, ki naj bo Branici v ponos narodu pa v čast! Bog živi!

Drežnica. Vsled težkega dela ki ga imamo po senožetih je društveno življenje zastalo. Tudi prireditve smo morali odložiti, pač pa upamo sedaj kadar delo poneha pohiteti da dohitimo kar smo zamudili. Bog živi!

Ponikve. Redko se mi oglašamo v »Čolniču«, mislil bi si kdo, da naše društvo ne deluje in vendar pridno a tiho delujemo. Sleherni večer se vkljub temu, da smo od dela utrujeni, zbiramo v društvu kjer čitamo in se

pogovarjamo. Knjižnica tudi dobro deluje. Društvo šteje danes 102 člana. Izmed katerih sta se dva poročila in dva umrla. Naša mlada članica Lucija Božič se je poročila dne 24. VI. s Lovrencijem Božič iz Vrha, Ivan Krivec je poročil Franč. Vončino iz Vojskega, dne 9. VII., obema paroma želimo obilo sreče. Smrt je pa tudi zahtevala svoje, pobrala nam je dva mlada fanta-člana. Na Belo nedeljo je umrl Stanko Hvala v starosti 27 let. Zelo rad je čital knjige, ter je bil vnet za društveno življenje. Bolj hudo pa nas je zadelo, tragična smrt našega dragega Joškota Štrukelj, star 21 let. Moral je kot mnogo drugih k vojakom v Italijo, kjer ga je doletela nagla nepričakovana smrt. Dne 13. julija zjutraj, ko je šel meniat stražo, mu je tovariš - prijatelj s puškino kroglo zadal v glavo usodopoln udarec. In sicer je po nesreči sprožila puška. Pokojni je predno je šel k vojakom bil mlekar v tuk. mlekarni, zato je bil z vsemi v ožjem stiku, pa tudi v društvo je zahajal rad, vsled tega ga bomo tem bolj težje pogreša-

li. Dragi Joško, spavaj sladko! Večni mir Tvoji duši!

Slovenski fantje pri 5. polku hribo-lazcev — Bataljon »Intra« Lago Mag-giore. — Kakor se solnčnica obrača proti solncu, tako se mi slovenski fantje oziramo tja čez Lombardsko ravan, proti vzhodu — proti naši do-movini. Od tam dobivamo poročila, kako napredujejo naša prosvetna društva in druge novice, katere nam prinašajo naši časopisi med njimi »Naš Čolnič«, katerega prebiramo z največjo pažnjo, ker smo po večini člani Prosvetnik društev. Pošiljamo vsem društvenikom naš pozdrav.

Jakomin S., Štanjel; Lazar J., Sedlo; Pav-lica J., Rihenberg; Švara V., Sveto; Kavčič A., Gabrovec G., Lipa; Prdec L., Korito; Kučič A., Gorica; Semenč A., Št. Vid; Gru-dina C., Dolenje; Škvarč J., Kolk; Krševan A., Gradišče; Metlikovec J., Vel. Dol; Ma-rinič O., Čibič F., Podsobotin; Kabai R., Skriljevo; Felc S., Vojsko; Angelin F., Me-dana; Lepušček L., Lom; Trojer P., Podbr-do; Buda V., Tomaževica; Švara V., Ga-brovica; Persolja E., Šmartno; Velišček R., Medana; Novak A., Godovič.

Uganke.

(Urednik: P. Butkovič, Zgonik).

Skrivalnica »Drevo.«
(I. Šilič)

Skrivalnica »Mladost.«
(J. Šilič)

Kdor pravilno reši skrivalnici in žgar, študent naj bo!

bo izžreban, dobi za nagrado: Fin-